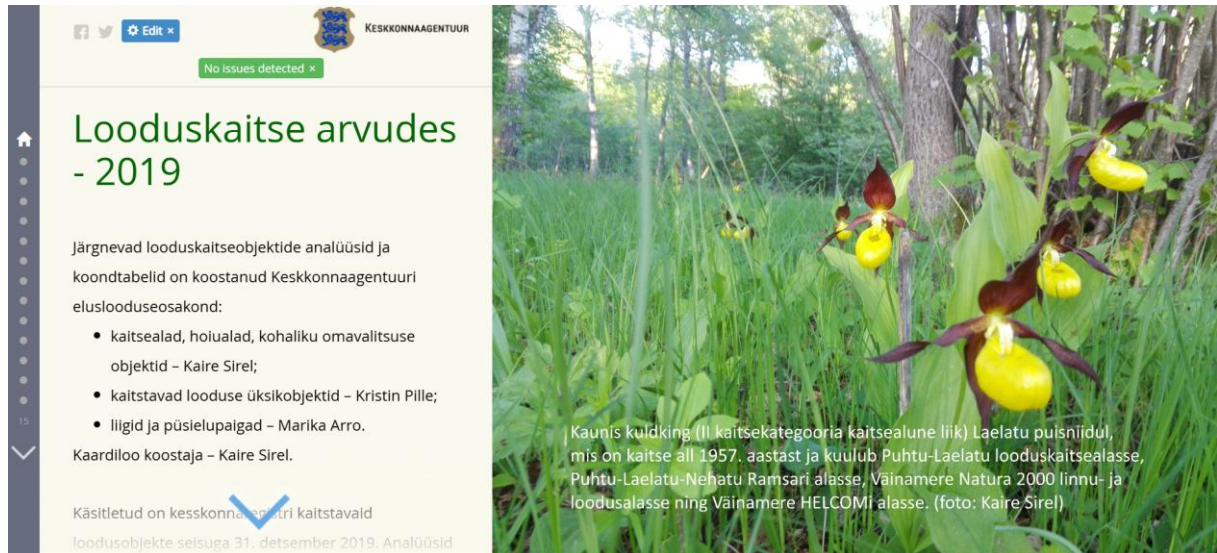


## Looduskaitse arvudes – 2019

NB! Tehnilise lahenduse kasutuselt kadumise tõttu 2026. aasta veebruaris, on kaardilugu asendatud pdf failiga.

Kaardiloo põhjal tehtud faili koostaja – Kaire Sirel.



Järgnevad looduskaitseobjektide analüüsid ja koondtabelid on koostanud Keskkonnaagentuuri eluslooduseosakond:

- kaitsealad, hoiualad, kohaliku omavalitsuse objektid – Kaire Sirel;
- kaitstavad looduse üksikobjektid – Kristin Pille;
- liigid ja püsielupaigad – Marika Arro.

Käsitletud on keskkonnaregistri kaitstavaid loodusobjekte seisuga 31. detsember 2019. Analüüsid on teostatud MapInfo programmis, pindalad on arvatud **Cartesiuse meetodil**.

## Sisukord

Lühikokkuvõte .....	3
Kaitstava territooriumi pindala Eestis .....	4
Kaitstava mereala pindala .....	6
Kaitstava territooriumi osakaal kohalikes omavalitsustes .....	7
Muutused kaitsealade nimistus .....	8
Kaitsealade pindalad maakondade arvestuses kaitseala tüüpide kaupa (tabel 1) .....	10
Kaitsealade arv maakondade kaupa (tabel 2) .....	11
Muutused hoiualade nimistus .....	12
Hoiualade pindalad maakondade kaupa (tabel 3) .....	13
Püsielupaikade pindalad maakondade kaupa (tabel 4) .....	14
Püsielupaikade arv maakondade kaupa (tabel 5) .....	15
Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid omavalitsuste kaupa (tabel 6) .....	16
Muutused kaitstavate looduse üksikobjektide nimistus .....	17
Kaitstavate looduse üksikobjektide arv ja pindala objektitüüpide kaupa (tabel 7) .....	17
I kaitsekategooria liikide leiukohad (tabel 8) ja kaitsealuste liikide arv .....	18
Statistilised ülevaated 1999-2018 .....	19
Looduskaitse 110 juubeliaasta arvudes .....	20

## Lühikokkuvõte

31. detsembri 2019. aasta seisuga oli Eestis kokku **3923** kaitstavat loodusobjekti kogupindalaga **1 611 297 ha**. Sulgudes on toodud objektide arvu ja pindala erinevus võrreldes 2018. aastaga (107↑; 32 474 ha↑) s. t et 2019. aastal lisandus 107 objekti ja kaitsealune pindala kasvas 32 474 ha↑ võrra.

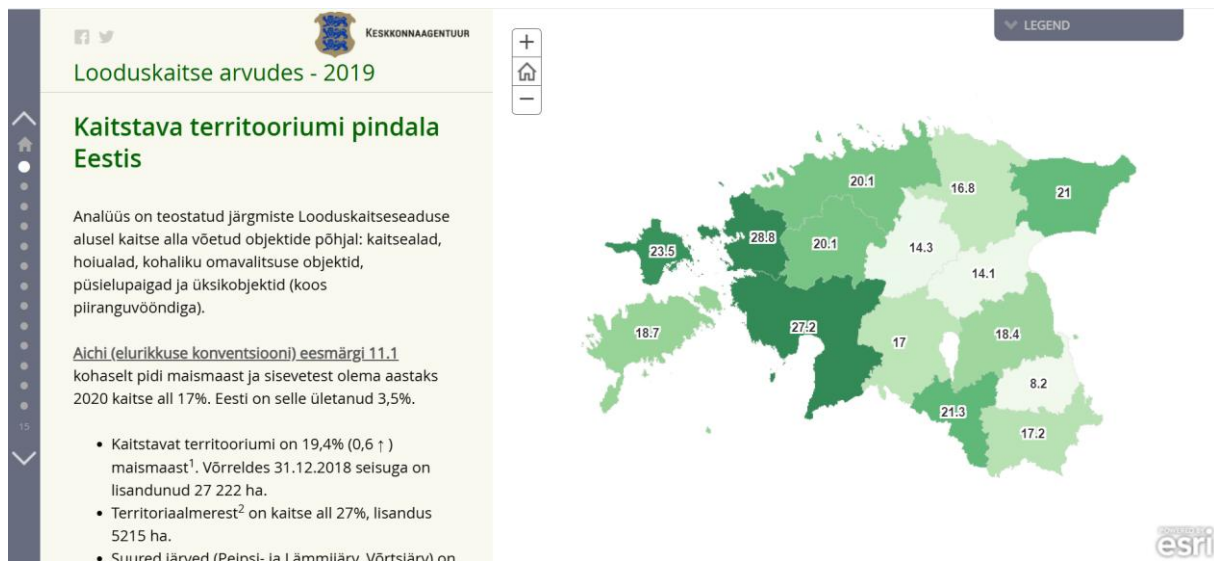
Täpsem jagunemine tüüpide kaupa on järgmine:

- looduskaitsealaid **231** (59↑), pindalaga **395 111 ha** (33 535 ha↑);
- maastikukaitsealaid **154** (1↑), pindalaga **187 007 ha** (1992 ha↑);
- rahvusparke **6** (↔), pindalaga **244 069 ha**;
- vana ehk uuendamata kaitsekorruga alaid **59** (4↓), pindalaga **3387 ha** (34 ha↓);
- parke ja puistuid **512** (2↓), pindalaga **4220 ha** (166 ha↓);
- hoiualaid **319** (6↓), pindalaga **728 721 ha** (3281 ha↓);
- püsielupaiku **1553** (92↑), pindalaga **92 166 ha** (218 ha↓);
- kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaid loodusobjekte **23** (↔), pindalaga **3206 ha** (↔);
- kaitstavaid looduse üksikobjekte **1066** (29↓), pindalaga **1143 ha** (27 ha↓).

### Terminid:

- **territoriaalmeri** - rannikuvesi ja territoriaalmeri (mereala rannajoonest kuni territoriaalmeri välispiirini);
- **akvatoorium** - territoriaalmeri koos suurte järvedega;
- **territoorium** - maa-ala koos väiksemate veekogudega;
- **kogu Eesti mereala** - territoriaalmeri koos majandusvööndiga;
- **majandusvöönd** - väljaspool territoriaalmerd asuv ja viimasega külgnev mereala.

## Kaitstava territooriumi pindala Eestis



Analüüs on teostatud järgmiste Looduskaitseaduse alusel kaitse alla võetud objektide põhjal: kaitsealad, hoiualad, kohaliku omavalitsuse objektid, püsielupaigad ja üksikobjektid (koos piiranguvööndiga).

**Aichi (elurikkuse konventsiooni) eesmärgi 11.1** kohaselt pidi maismaast ja sisevetest olema aastaks 2020 kaitse all 17%. Eesti on selle ületanud 3,5%.

Maakond	Kaitstava territooriumi muutus (ha)	Kaitstava territooriumi pindala (ha)	% maakonna pindalast
Harjumaa	1095↑	87107	20,1
Hiiumaa	57↑	24280	23,5
Ida-Virumaa	516↑	62400	21,0
Jõgevamaa	5208↑	35980	14,1
Järvamaa	1240↑	38222	14,3
Läänemaa	111↑	52338	28,8
Lääne-Virumaa	4315↑	61961	16,8
Põlvamaa	31↑	14999	8,2
Pärnumaa	2685↑	147626	27,2
Raplamaa	1754↑	55558	20,1
Saaremaa	647↑	55053	18,7
Tartumaa	1019↑	61652	18,4
Valgamaa	688↑	40767	21,3
Viljandimaa	4651↑	58110	17,0
Võrumaa	3205↑	47725	17,2
<b>kokku maismaa</b>	<b>27222↑</b>	<b>843778</b>	<b>19,4</b>

Kaitstava territooriumi pindala maakondades ja muutus võrreldes 2018. aastaga

- Kaitstavat territooriumi on 19,4% (0,6 ↑) maismaast<sup>1</sup>. Võrreldes 31.12.2018 seisuga on lisandunud 27 222 ha.
- Territoriaalmerest<sup>2</sup> on kaitse all 27%, lisandus 5215 ha.
- Suured järved (Peipsi- ja Lämmijärv, Võrtsjärv) on kaitse all 44% ulatuses<sup>3</sup>, lisandus 37 ha.
- Kogu vee-alast<sup>4</sup> (meri territoriaalmerest välispiirini+suured järved) on kaitse all 761 639 ha ehk 28%, lisandus 5253 ha.
- Mereala koos majandusvööndiga<sup>6</sup> on kaitstud 18,7 % ulatuses.

- Kaitsealust pinda on Eestis kokku 1 611 297 ha, see moodustab 22,9% Eesti pindalast<sup>5</sup> (koos territoriaalmerega). Aastaga on pindala suurenenud 32 474 ha.

### Märkused

<sup>1</sup> maismaa pindala on 4 346 532 ha (allikas: Maaamet detsember 2017)

<sup>2</sup> sisemere ja territoriaalmere pindala on 2 513 958 ha (allikas: Maaamet detsember 2017)

<sup>3</sup> suurte järvede pindala on 187 128 ha (allikas: Maaamet detsember 2017)

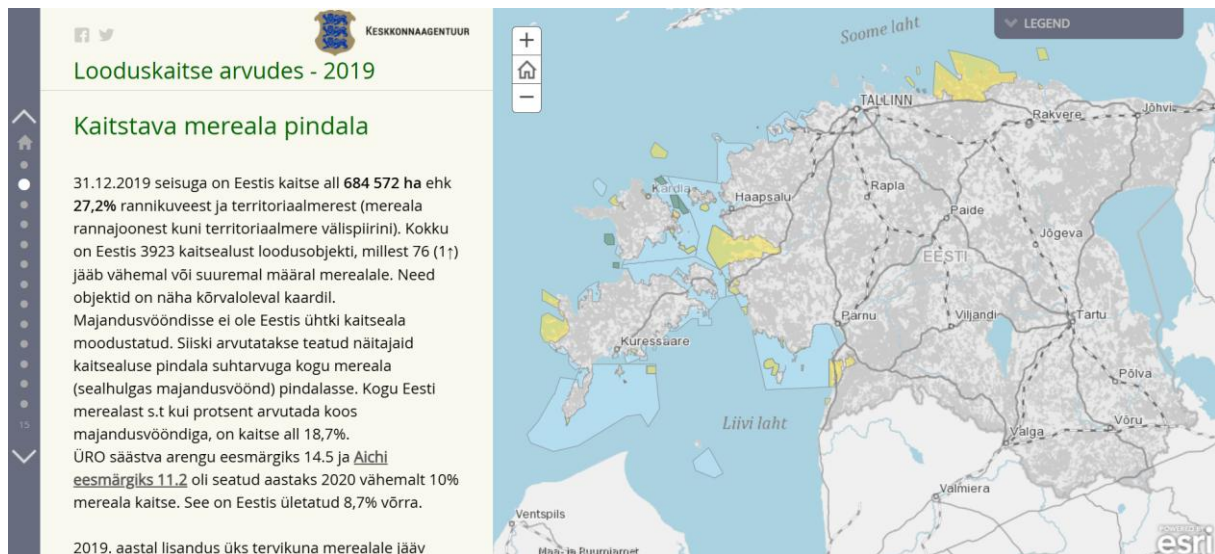
<sup>4</sup> veeala on Peipsi- ja Lämmijärv, Võrtsjärv ning Läänemeri riigipiirini, veeala pindala on 2 701 091 ha (allikas: Maaamet detsember 2017);

<sup>5</sup> Eesti kogupindala (maismaa ja vee-ala kokku) on 7 047 623 ha (allikas: Maaamet detsember 2017);

<sup>6</sup> mereala pindala koos majandusvööndiga on 3 662 000 ha (allikas: Eesti Looduse Infosüsteem - EELIS, 2020)

NB! Omavahel kattuvate objektide ülekatted on eelnevalt eemaldatud.

## Kaitstava mereala pindala



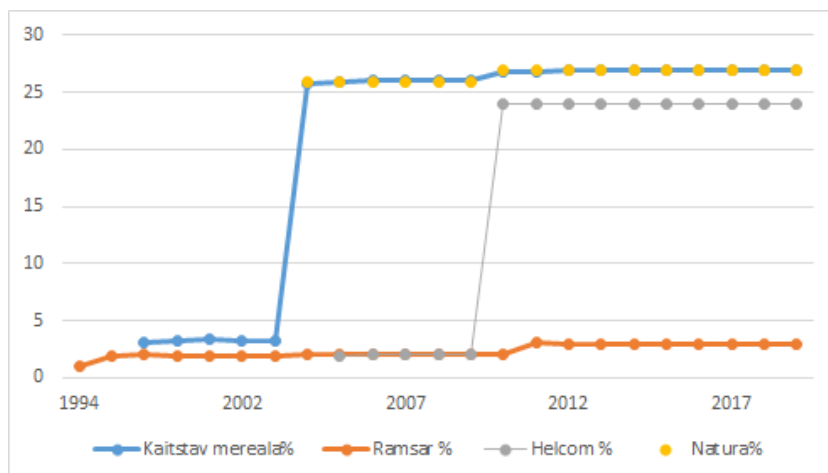
31.12.2019 seisuga on Eestis kaitse all **684 572 ha** ehk **27,2%** rannikuveest ja territoriaalmerest (mereala rannajoonest kuni territoriaalmeres välispiirini). Kokku on Eestis 3923 kaitsealust loodusobjekti, millest 76 (1↑) jääb vähemal või suuremal määral merealale. Need objektid on näha kaardil.

Majandusvööndisse ei ole Eestis ühtki kaitseala moodustatud. Siiski arvutatakse teatud näitajaid kaitsealuse pindala suhtarvuga kogu mereala (sealhulgas majandusvöönd) pindalasse. Kogu Eesti merealast s.t kui protsent arvutada koos majandusvööndiga, on kaitse all 18,7%.

ÜRO säästva arengu eesmärgiks 14.5 ja **Aichi eesmärgiks 11.2** oli seatud aastaks 2020 vähemalt 10% mereala kaitse. See on Eestis ületatud 8,7% võrra.

2019. aastal lisandus üks tervikuna merealale jääv kaitseala - 5217 ha suurune Apollo meremadaliku looduskaitseala. Kaitseala eesmärk on kaitsta Apollo meremadalikku ja sealset elustikku, Natura elupaigatüüpe: veealused liivamadalad (1110) ja karid (1170) ning liike ja nende elupaiku. Need liigid on nt aul (*Clangula hyemalis*), väikekajakas (*Larus minutus*), mustvaeras (*Melanitta nigra*) ja hahk (*Somateria mollissima*).

Merealade kaitse suurenes 2004. aastal kui Eesti ühines Euroopa Liiduga ning Loodusdirektiivi alusel moodustati Eestis Natura 2000 võrgustik. Lisaks Natura võrgustiku aladele jäävad rahvusvaheliste lepetega määratletud aladest merele veel HELCOM-i ja Ramsari alad.



Joonis 1. Kaitstava mereala ja rahvusvaheliste merealade ulatus (%)

**HELCOM-i ehk Helsingi konventsiooni** peamiseks eesmärgiks on kaitsta Läänemere merekeskkonda kõigi reostusallikate eest ja taastada ning kaitsta selle ökoloogilist tasakaalu. Nende eesmärkide tagamiseks on loodud Läänemere kaitsealade võrgustik. Eestis kuulub võrgustikku 7 ala ning nad katavad 24% Eesti mereala pindalast.

**Ramsari konventsiooni** eesmärk on kaitsta ja säilitada ökoloogiliste või hüdrooloogiliste väärtuste tõttu rahvusvahelise tähtsusega märgalasid. Kokku on Eestis 17 Ramsari ala, nendest 7 sisaldab mereala. 2019. aasta lõpu seisuga on Ramsari alade osakaal Eesti mereala pindalast 3%.

Rahvusvaheliste kokkulepete alusel määratletud alad on kõik eelnevalt võetud siseriiklikult kaitse alla kaitseala, hoiuala või püsielupaigana. Paljuski ka alad kattuvad, näiteks on Vilsandi rahvuspark nii Ramsari, Helcomi kui ka Natura linnu- ja loodusala.

Peale 2004. aastal Natura 2000 võrgustiku loomisega toimunud suuremat muutust (3%-lt 26%-ni) on kaitse all oleva mereala pindala vahepealsetel aastatel pidevas joones veidi kasvanud. 2019. aasta lõpuks on kaitse all 27% merealast (territoriaalmere välispiirini).

Suurem osa kaitstavatest merealadest asub Lääne-Eesti saarestikus. Kõige suurema mereala pindalaga kaitstav ala on Lääne-Eestis asuv **Kura kurgu hoiuala**. Järgnevas tabelis on toodud 5 kõige suurema merealaga kaitstavat ala. Kõik need 5 ala kuuluvad ühtlasi nii Natura 2000 kui Helcom alade võrgustikku. Näiteks Pärnu lahe hoiuala mereala moodustab 4% Eesti merealast.

Hoiuala	Mereala pindala (ha)	Kogupindala (ha)
Kura kurgu hoiuala	189 430	189 447
Pärnu lahe hoiuala	101 151	101 605
Väinamere hoiuala (Läänemaa)	63 226	66 200
Väinamere hoiuala (Hiiumaa)	57 008	60 253
Väinamere hoiuala (Saaremaa)	41 544	42 618

## Kaitstava territooriumi osakaal kohalikes omavalitsustes



Kaart näitab kaitstava territooriumi osakaalu kohalikes omavalitsustes. Lisaks värvitoonile markeerib osakaalu omavalitsuse peal kuvatav arv. Infoaknas on lisaks kaitstava territooriumi osakaalule kirjas ka vastav pindala hektarites ning osakaal protsendina ja objektide arv. Omavalitsusi saab kaardilt otsida omavalitsuse ja maakonna nime järgi.

Kaitstava territooriumi analüüsis on arvesse võetud kaitsealad, hoiualad, kohaliku omavalitsuse objektid, püsielupaigad ja üksikobjektid (koos piiranguvööndiga).

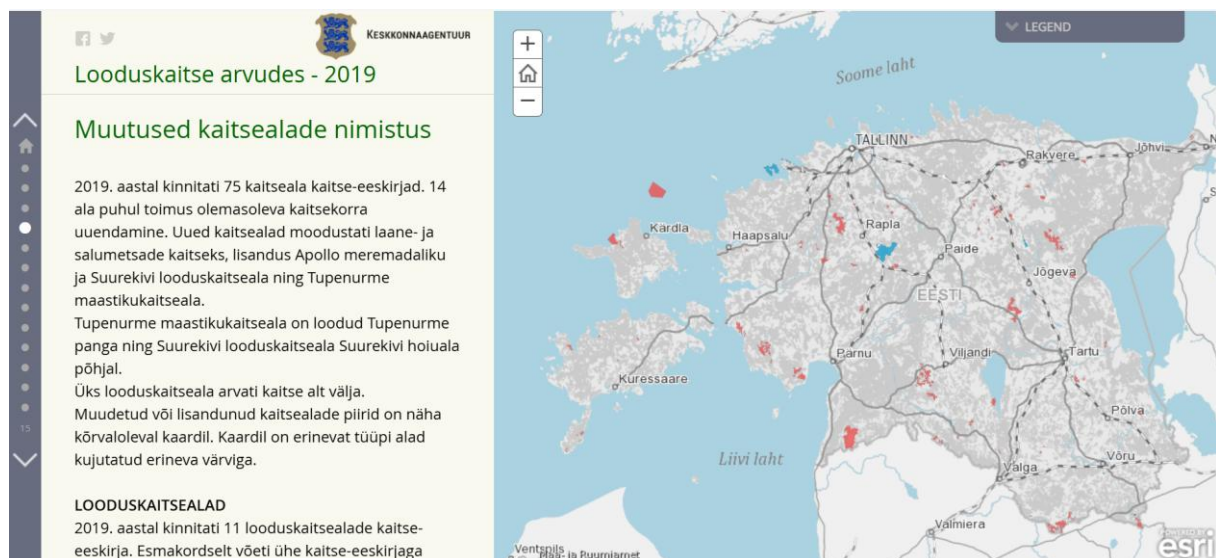
Kõige suurem on kaitstava territooriumi osakaal Ruhnu vallas (66,2%; 0,1 ↑), järgnevad Kihnu (64,8%; ↔), Kuusalu (52,3%; 0,1↑) ja Viimsi vald (51,7%; 0,6↑). Ülejäänud omavalitsustel on kaitstava territooriumi osakaal alla poole omavalitsuse territooriumist.

Kaitstavat territooriumi ei esine üldse Kohtla-Järve linnas. Õige vähe (0,1%) on kaitstavaid objekte Sillamäe linnas, Maardu linnas ja Narva linnas. Narva linna piiridesse ei ole arvestatud Narva jõge ja sellel paiknevaid looduskaitsealisi alasid.

Omavalitsustes on kaitse all keskmiselt 17,5% omavalitsuse territooriumist.

Arvuliselt kõige rohkem objekte on Saaremaa vallas 319, järgneb Tallinna linn 154 ja Märjamaa vald 142 objektiga.

## Muutused kaitsealade nimistus



Muudetud või lisandunud kaitsealade piirid on näha kaardil. Kaardil on erinevat tüüpi alad kujutatud erineva värviga.

2019. aastal kinnitati 75 kaitseala kaitse-eeskirjad. 14 ala puhul toimus olemasoleva kaitsekorra uuendamine. Uued kaitsealad moodustati laane- ja salumetsade kaitseks, lisandus Apollo meremadaliku ja Suurekivi looduskaitseala ning Tupenurme maastikukaitseala.

Tupenurme maastikukaitseala on loodud Tupenurme panga ning Suurekivi looduskaitseala Suurekivi hoiuala põhjal.

Üks looduskaitseala arvati kaitse alt välja.

### LOODUSKAITSEALAD

2019. aastal kinnitati 11 looduskaitsealade kaitse-eeskirja. Esmakordselt võeti ühe kaitse-eeskirjaga kaitse alla [58 looduskaitseala laane- ja salumetsade kaitseks](#), lisaks moodustati Apollo meremadaliku

looduskaitseala ja Suurekivi looduskaitseala. Kokku lisandus 60 looduskaitseala. Looduskaitsealade arv kasvas 172-lt 231-le. Kaheksa looduskaitseala puhul (Nehatu, Viieristi, Lindi, Kesknõmme, Parmu, Linnuraba, Järveküla, Paope) muudeti seniseid piire ja lisati uusi alasid hoiualadest ja püsielupaikadest. Lisaks korrigeeriti alusandmete nihete tõttu tehniliselt Kergu, Nigula ja Linnuraba looduskaitsealade piire.

Kaitse alt arvati välja 30 ha suurune Raudna looduskaitseala Viljandi maakonnas. "Raudna looduskaitseala kaitse alt väljaarvamise otsuse tegemisel analüüsiti esmalt seda, kas loodusobjekt on jätkuvalt olemas kaitse alla võtmise eeldused, ja seejärel, kas kaitse jätkamine kaitstava loodusobjektina on nende eelduste säilitamiseks vajalik."(Allikas: [Seletuskiri Vabariigi Valitsuse 4. juuli 2019. a määrusele nr 60 "Raudna looduskaitseala kaitse alt väljaarvamine"](#))

Looduskaitsealade kogupindala kasvas **33 535 ha** võrra.

### MAASTIKUKAITSEALAD

2019. aastal kinnitati 7 maastikukaitseala kaitse-eeskirjad. Kuue maastikukaitseala - Emumäe, Kõnnumaa, Pakri, Ainja, Andsu järvede ja Üügu - kaitse-eeskirju uuendati. Maastikukaitsealade arv suurenes 153-lt 154-le. Saare maakonnas lisandus Tupenurme panga põhjal moodustatud Tupenurme maastikukaitseala. Maastikukaitsealade kogupindala suurenes **1992 ha** võrra.

### MAASTIKUKAITSEALA ERITÜÜP: PARGID JA PUISTUD

2019. aastal arvati kaitse alt välja kaitsealune puistu Liiva-Varbuse maanteelõik Põlva maakonnas. [Liiva-Varbuse maanteelõik arvati looduskaitse alt välja](#) kuna oli kaotanud oma looduskaitse väärtuse ning saab edaspidi tähelepanu ajaloolis-kultuurilise väärtusega Postiteena. Nehatu looduskaitseala koosseisu arvati „Paatsalu põlispuude grupp; end. Paatsalu park“. Parkide ja puistute arv vähenes 514-lt 512-le. Tehniline korrigeerimine tehti kaitsealusele puistule Pikassilla palu. Parkide pindala vähenes kokku **166 ha** võrra.

### RAHVUSPARGID

Rahvusparkide arv ja pindala 2019. aastal ei muutunud. Eestis on 6 rahvusparki kogupindalaga **244 069 ha**.

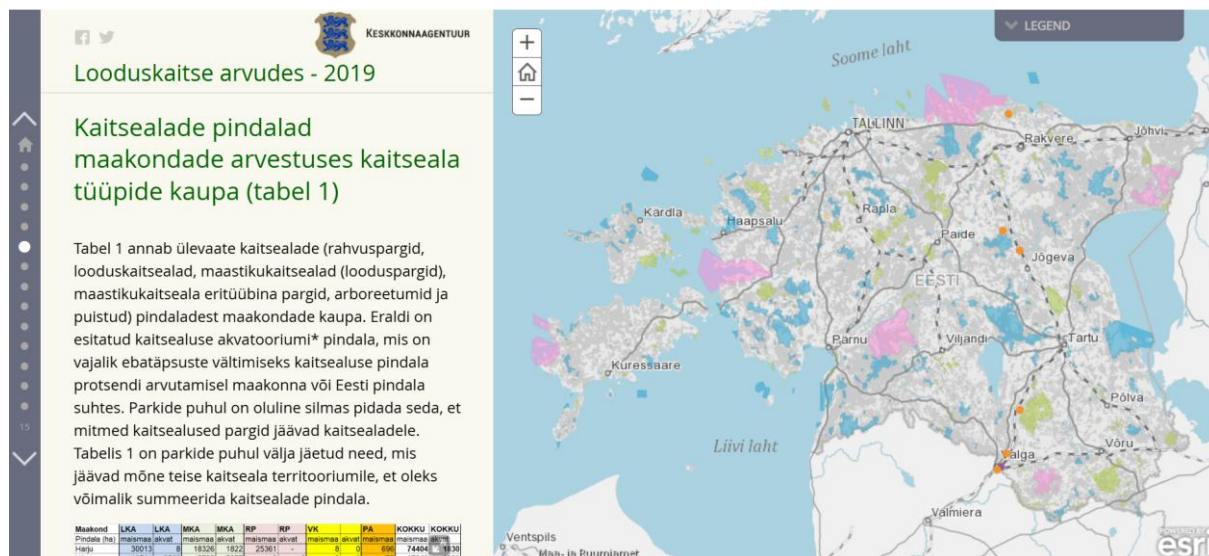
NB! Kuni Alutaguse rahvusparki kaitse-eeskirja kinnitamiseni kehtivad rahvusparki jäävate kaitsealade (Mäetaguse maastikukaitseala, Narva jõe ülemjooksu hoiuala, Agusalu looduskaitseala, Jõuga maastikukaitseala, Smolnitsa maastikukaitseala, Puhatu looduskaitseala, Muraka looduskaitseala, Iisaku maastikukaitseala, Kurtna maastikukaitseala, Struuga maastikukaitseala, Selisoo looduskaitseala) kaitse-eeskirjad. Kuni eraldi alade eeskirjad kehtivad ei kajastu rahvusparkide pindala suurenemine Tabelis 1. Rahvusparkide pindala ilma Alutaguse rahvusparkita on **199 738 ha**.

### UUENDAMATA KAITSEKORRAGA ALAD

Uute kaitse-eeskirjade kinnitamisega liideti 4 ala hoiualade, loodus- ja maastikukaitsealade koosseisu (Porsiku kadakad, Tamme paljand, Trepimägi, Tupenurme pank). Uuendamata kaitsekorraga alade arv vähenes 63-lt 59-le ja pindala vähenes **35 ha** võrra.

Täpsemat infot 2019. aasta jooksul toimunud muutustest saab siit: <http://www.eelis.ee/default.aspx?id=589821640&state=1;-164545161;est;eelisand>

## Kaitsealade pindalad maakondade arvestuses kaitseala tüüpide kaupa (tabel 1)



Kaardil on näha kõik kaitsealad. Erinevad objektitüübid on tähistatud erineva värviga, need kattuvad tabelis ja kaardil.

Tabel 1 annab ülevaate kaitsealade (rahvuspargid, looduskaitsealad, maastikukaitsealad (looduspargid), maastikukaitseala eritüübina pargid, arboreetumid ja puistud) pindaladest maakondade kaupa. Eraldi on esitatud kaitsealuse akvtoriumi\* pindala, mis on vajalik ebatäpsuste vältimiseks kaitsealuse pindala protsendi arvutamisel maakonna või Eesti pindala suhtes. Parkide puhul on oluline silmas pidada seda, et mitmed kaitsealused pargid jäävad kaitsealadele. Tabelis 1 on parkide puhul välja jäetud need, mis jäävad mõne teise kaitseala territooriumile, et oleks võimalik summeerida kaitsealade pindala.

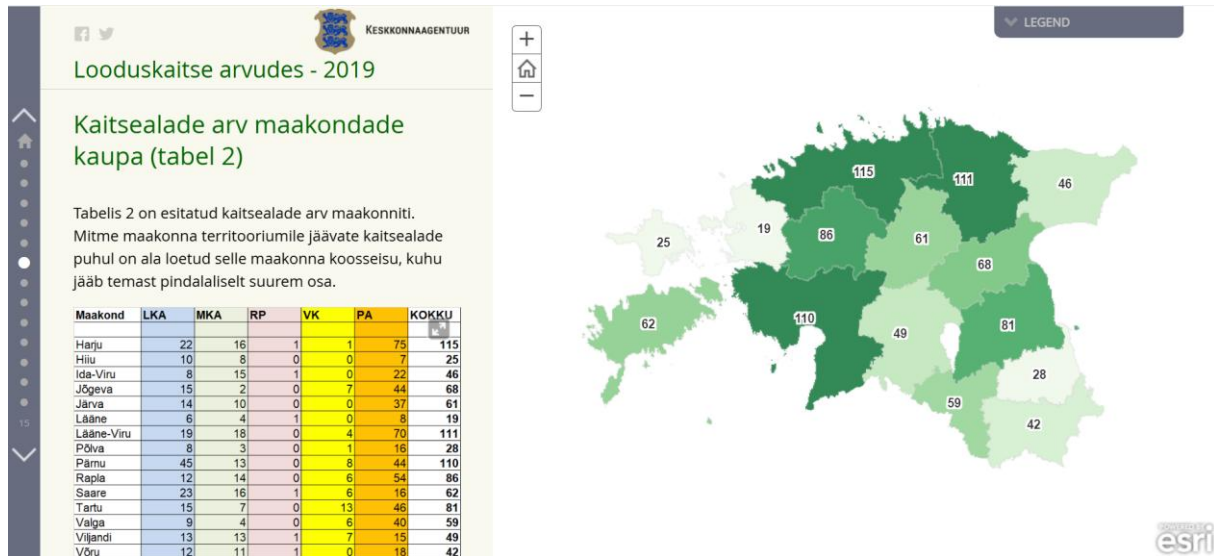
Maakond	LKA	LKA	MKA	MKA	RP	RP	VK	PA	KOKKU	KOKKU	
Pindala (ha)	maismaa	akvat	maismaa	akvat	maismaa	akvat	maismaa	akvat	maismaa	akvat	
Harju	30013	8	18326	1822	25361	-	8	0	696	74404	1830
Hiiu	11541	3012	5732	5977	0	0	0	0	75	17349	8989
Ida-Viru	44092	0	7669	22	44331	0	0	0	182	51943	22
Jõgeva	24263	0	4170	0	0	0	44	0	313	28789	0
Järva	8555	0	19135	0	0	0	0	0	236	27926	0
Lääne	20048	5955	7861	1305	10400	27296	0	0	200	38509	34556
Lääne-Viru	19940	3203	10904	492	22483	26938	192	0	534	54054	30633
Põlva	9053	6087	2281	0	0	0	713	0	209	12255	6087
Pärnu	84577	10542	10022	768	19368	0	270	0	266	114503	11309
Rapla	20352	0	18044	0	0	0	969	0	416	39781	0
Saare	9385	3821	4786	358	7648	16234	657	0	63	22539	20413
Tartu	45337	6423	10036	0	0	0	161	0	499	56033	6423
Valga	4291	0	25222	0	5624	0	140	0	298	35575	0
Viljandi	17192	0	6273	0	31640	0	233	0	99	55438	0
Võru	7421	0	25803	0	6745	0	0	0	134	40103	0
<b>maismaa</b>	<b>356060</b>		<b>176264</b>		<b>129270</b>		<b>3387</b>		<b>4220</b>	<b>669202</b>	
<b>akvat</b>		<b>39051</b>		<b>10743</b>		<b>70468</b>		<b>0</b>			<b>120263</b>
<b>KOKKU</b>		<b>395111</b>		<b>187007</b>		<b>199738</b>		<b>3387</b>			<b>789464</b>

Tabel 1. Kaitsealade pindalad maakondade arvestuses kaitseala tüüpide kaupa (lühendid: LKA - looduskaitseala, MKA - maastikukaitseala, RP - rahvuspark, VK - uuendamata eeskirjadega kaitseala, PA - kaitsealune park või puistu)

NB! Lahemaa rahvusparki akvatoorium on andmerea parema jälgitavuse huvides arvestatud jätkuvalt Lääne-Virumaa kaitstava akvatooriumi hulka, kuigi suurem osa sellest jääb nüüdseks Harjumaale, samuti sisaldab Matsalu RP Läänemaa akvatooriumi pindala ka Pärnumaale jäävat osa.

Tabelis on rahvusparkide pindala esitatud ilma Alutaguse rahvusparkiga kuna rahvusparki kuuluvad kaitsealad kehtivad eraldiseisvalt ühtse kaitse-eeskirja kinnitamiseni.

## Kaitsealade arv maakondade kaupa (tabel 2)



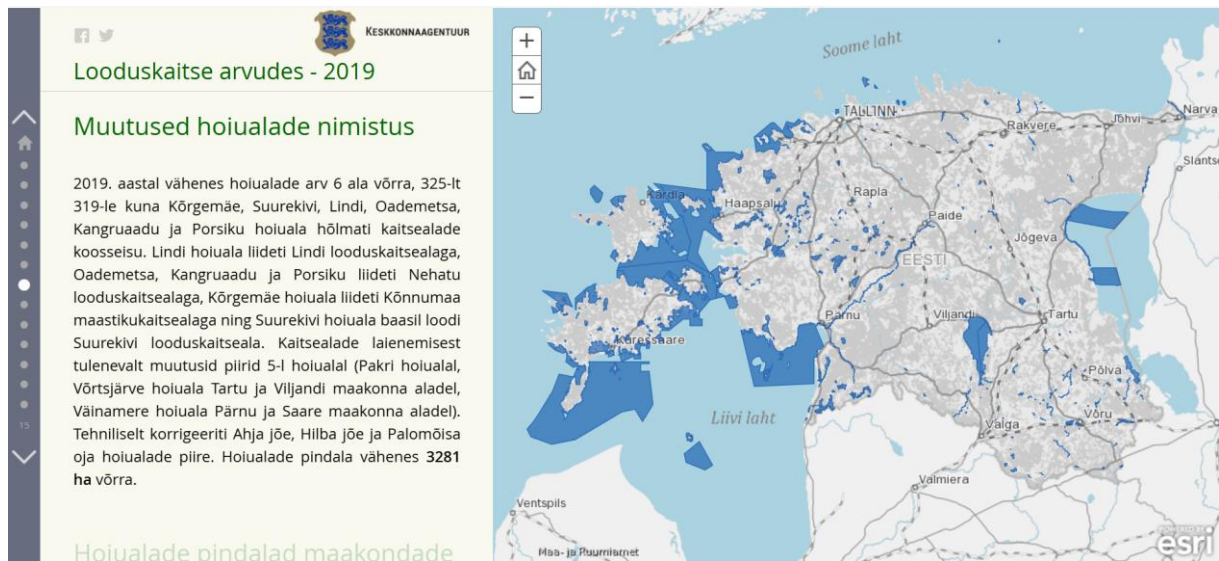
Teemakaardil on maakonnad eristatud kaitsealade arvu järgi. Arvuliselt kõige rohkem objekte on kaitse all Harju maakonnas 115 objekti, järgnevad Lääne-Viru 111 ja Pärnu maakond 110 objektiga.

Tabelis 2 on esitatud kaitsealade arv maakonniti. Mitme maakonna territooriumile jäävate kaitsealade puhul on ala loetud selle maakonna koosseisu, kuhu jääb temast pindaliselt suurem osa.

Maakond	LKA	MKA	RP	VK	PA	KOKKU
Harju	22	16	1	1	75	115
Hiiu	10	8	0	0	7	25
Ida-Viru	8	15	1	0	22	46
Jõgeva	15	2	0	7	44	68
Järva	14	10	0	0	37	61
Lääne	6	4	1	0	8	19
Lääne-Viru	19	18	0	4	70	111
Põlva	8	3	0	1	16	28
Pärnu	45	13	0	8	44	110
Rapla	12	14	0	6	54	86
Saare	23	16	1	6	16	62
Tartu	15	7	0	13	46	81
Valga	9	4	0	6	40	59
Viljandi	13	13	1	7	15	49
Võru	12	11	1	0	18	42
<b>KOKKU</b>	<b>231</b>	<b>154</b>	<b>6</b>	<b>59</b>	<b>512</b>	<b>962</b>

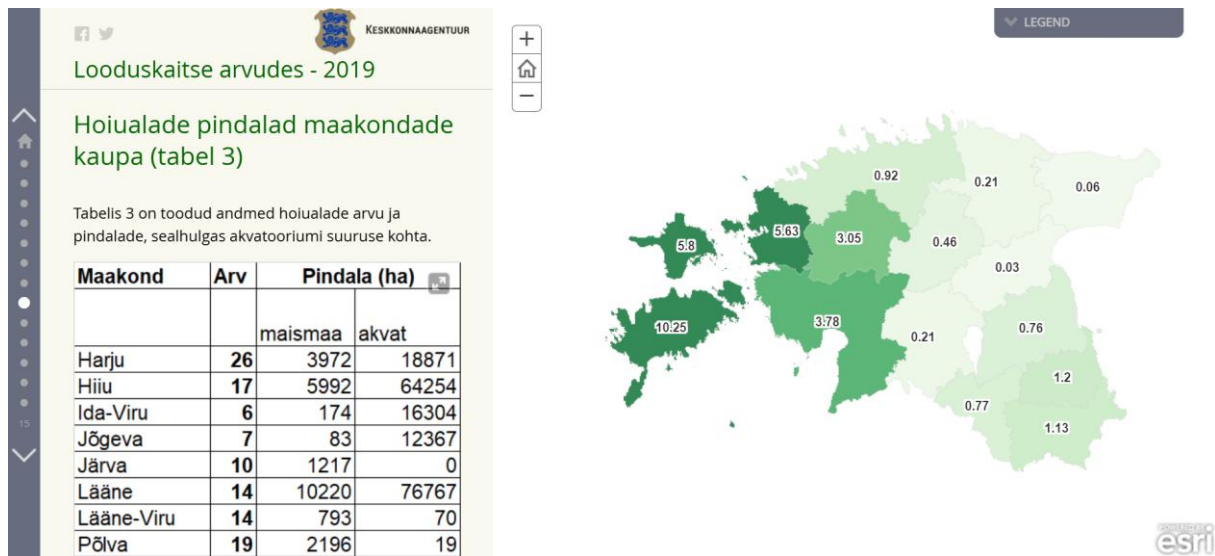
Tabel 2. Kaitsealade arv maakondade kaupa (lühendid: LKA - looduskaitseala, MKA - maastikukaitseala, RP - rahvuspark, VK - uuendamata eeskirjadega kaitseala, PA - kaitsealune park või puistu)

## Muutused hoiualade nimistus



2019. aastal vähenes hoiualade arv 6 ala võrra, 325-lt 319-le kuna Kõrgemäe, Suurekivi, Lindi, Oademetsa, Kangruaadu ja Porsiku hoiuala hõlmati kaitsealade koosseisu. Lindi hoiuala liideti Lindi looduskaitsealaga, Oademetsa, Kangruaadu ja Porsiku liideti Nehatu looduskaitsealaga, Kõrgemäe hoiuala liideti Kõnnumaa maastikukaitsealaga ning Suurekivi hoiuala baasil loodi Suurekivi looduskaitseala. Kaitsealade laienemisest tulenevalt muutusid piirid 5-l hoiualal (Pakri hoiualal, Võrtsjärve hoiuala Tartu ja Viljandi maakonna aladel, Väinamere hoiuala Pärnu ja Saare maakonna aladel). Tehniliselt korrigeeriti Ahja jõe, Hilba jõe ja Palomõisa oja hoiualade piire. Hoiualade pindala vähenes **3281 ha** võrra.

## Hoiualade pindalad maakondade kaupa (tabel 3)



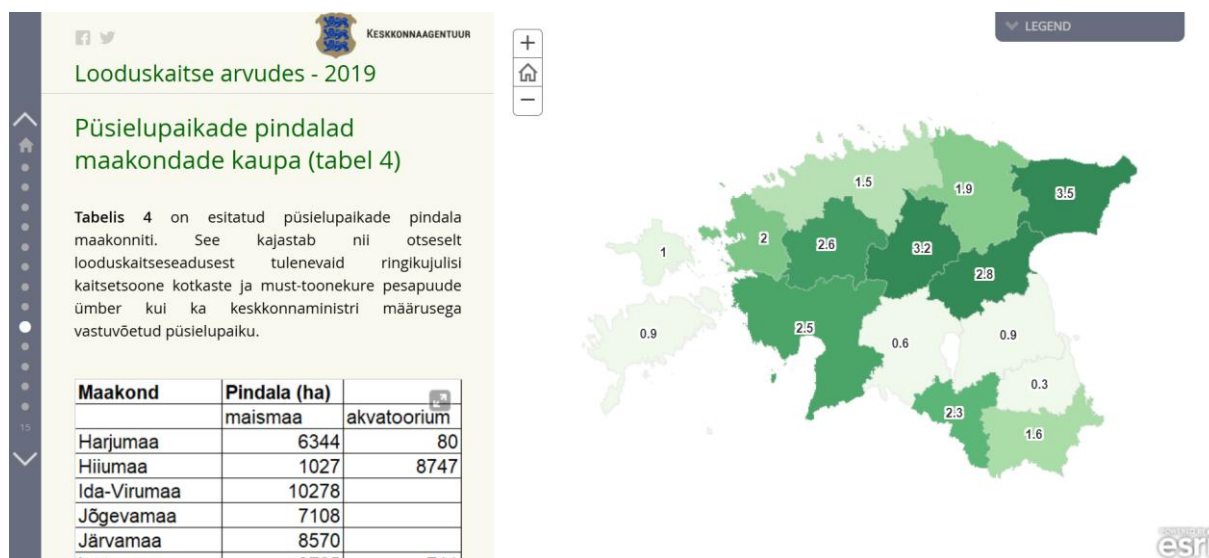
Kaardil on esitatud hoiualade maismaapindala osakaal (%) maakonna pindalast. Kõige suurem on osakaal Saare maakonnas (10,25%) ja kõige väiksem Jõgeva maakonnas (0,03%).

Tabelis 3 on toodud andmed hoiualade arvu ja pindalade, sealhulgas akvatooriumi suuruse kohta.

Maakond	Arv	Pindala (ha)	
		maismaa	akvat
Harju	26	3972	18871
Hiiu	17	5992	64254
Ida-Viru	6	174	16304
Jõgeva	7	83	12367
Järva	10	1217	0
Lääne	14	10220	76767
Lääne-Viru	14	793	70
Põlva	19	2196	19
Pärnu	39	20492	112842
Rapla	29	8422	0
Saare	69	30104	293972
Tartu	18	2557	24615
Valga	21	1483	199
Viljandi	4	721	16831
Võru	26	3133	50
<b>maismaa</b>		<b>91558</b>	
<b>akvat</b>			<b>637163</b>
<b>KOKKU</b>	<b>319</b>		<b>728721</b>

Tabel 3. Hoiualade pindalad maakondade kaupa

## Püsielupaikade pindalad maakondade kaupa (tabel 4)



Kaardil on esitatud püsielupaikade pindalade osakaalud (%) maakonna pindalast.

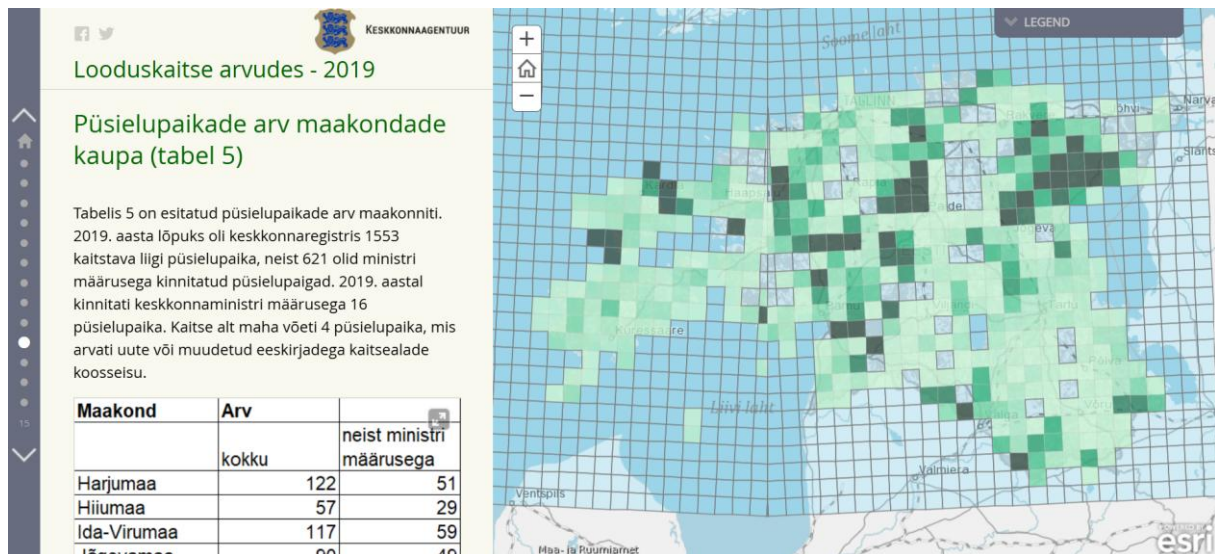
**Tabelis 4** on esitatud püsielupaikade pindala maakonniti. See kajastab nii otseselt looduskaitsealadest tulenevaid ringikujulisi kaitsetsoone kotkaste ja must-toonekure pesapuude ümber kui ka keskkonnaministri määrusega vastuvõetud püsielupaiku.

Maakond	Pindala (ha)	
	maismaa	akvatoorium
Harjumaa	6344	80
Hiiumaa	1027	8747
Ida-Virumaa	10278	
Jõgevamaa	7108	
Järvamaa	8570	
Läänemaa	3705	711
Lääne-Virumaa	7114	2
Põlvamaa	609	
Pärnumaa	13534	3
Raplamaa	7162	
Saaremaa	2654	583
Tartumaa	3129	
Valgamaa	4442	
Viljandimaa	2062	1
Võrumaa	4302	
<b>maismaa</b>	<b>82040</b>	
<b>akvat</b>		<b>10126</b>
<b>KOKKU</b>	<b>92166</b>	

Tabel 4. Püsielupaikade pindalad maakondade kaupa

Keskkonnaministri määrusega võeti 2019. aastal kaitse alla mägi-piimputke ja ahtalehise kareputke püsielupaigad ning üks sinise kopsurohu ja kanakulli püsielupaik - kokku 16 püsielupaika. Kaitse alt maha võeti 3 püsielupaika, mis arvati uute või muudetud eeskirjadega kaitsealade koosseisu. 2019. aasta lõpuks oli keskkonnaregistris 1553 kaitstava liigi püsielupaika, neist 621 olid ministri määrusega kinnitatud püsielupaigad.

## Püsielupaikade arv maakondade kaupa (tabel 5)



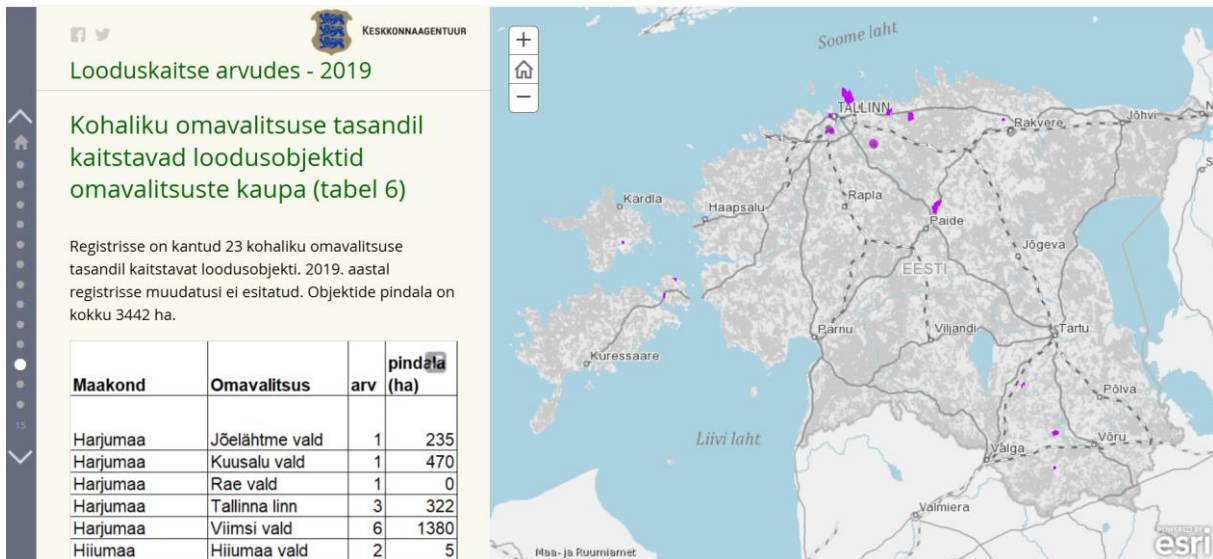
Kaardil on esitatud püsielupaikade pindalad rahvusvahelises UTM (10x10km) ruudustikus. Mida tumedam on ruudu värv, seda suurem ala ruudust on kaetud püsielupaikadega. Ruudul klikkides avanevas hüpinkaknas on näha nii ruudu number kui ka pindala. Hüpinkaken ei avane juhul kui ruutu püsielupaikasid ei jää.

Tabelis 5 on esitatud püsielupaikade arv maakonniti. 2019. aasta lõpuks oli keskkonnaregistris 1553 kaitstava liigi püsielupaika, neist 621 olid ministri määrusega kinnitatud püsielupaigad. 2019. aastal kinnitati keskkonnaministri määrusega 16 püsielupaika. Kaitse alt maha võeti 4 püsielupaika, mis arvati uute või muudetud eeskirjadega kaitsealade koosseisu.

Maakond	Arv	
	kokku	neist ministri määrusega
Harjumaa	122	51
Hiiumaa	57	29
Ida-Virumaa	117	59
Jõgevamaa	90	49
Järvamaa	63	25
Läänemaa	86	30
Lääne-Virumaa	87	42
Põlvamaa	53	26
Pärnumaa	227	76
Raplamaa	84	43
Saaremaa	156	61
Tartumaa	234	70
Valgamaa	77	35
Viljandimaa	85	28
Võrumaa	79	42
<b>KOKKU</b>	<b>1553</b>	<b>621</b>

Tabel 5. Püsielupaikade arv maakondade kaupa

## Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid omavalitsuste kaupa (tabel 6)



Registrisse on kantud 23 kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavat loodusobjekti. 2019. aastal registrisse muudatusi ei esitatud. Objektide pindala on kokku 3442 ha.

Maakond	Omavalitsus	arv	pindala (ha)
Harjumaa	Jõelähtme vald	1	235
Harjumaa	Kuusalu vald	1	470
Harjumaa	Rae vald	1	0
Harjumaa	Tallinna linn	3	322
Harjumaa	Viimsi vald	6	1380
Hiiumaa	Hiiumaa vald	2	5
Järvamaa	Paide linn	1	755
Lääne-Virumaa	Rakvere vald	1	19
Saaremaa	Muhu vald	3	34
Tartumaa	Elva vald	2	6
Võrumaa	Antsla vald	2	215
<b>KOKKU</b>		<b>23</b>	<b>3442</b>

Tabel 6. Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid omavalitsuste kaupa

## Muutused kaitstavate looduse üksikobjektide nimistus

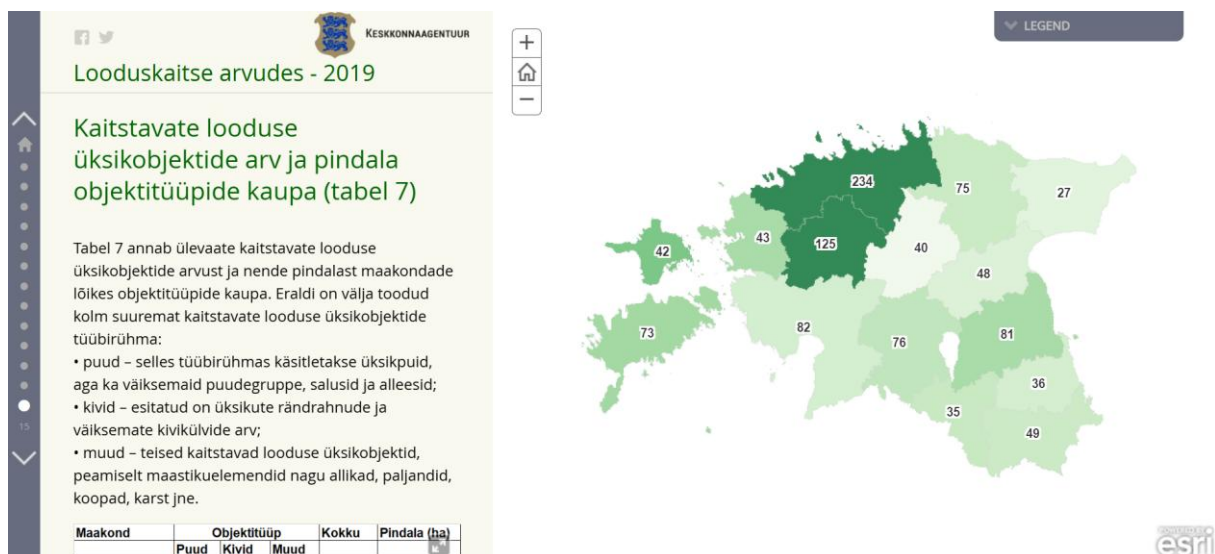


Seisuga 31. detsember 2019 oli keskkonnaregistris kokku 1066 kaitstavat looduse üksikobjekti, nendest:

- puid 576 (28 ↓);
- kive 366 (↔);
- allikaid 46 (1 ↓);
- muid üksikobjekte 78 (↔). Siia kuuluvad pinnavormid, astangud, järved, joad, paljandid, karstinähtused ja koopad.

Võrreldes 2018. aasta lõpu seisuga on muutused tingitud peamiselt hävinud või looduskaitse väärtuse minetanud objektide kaitse alt välja arvamise Viljandimaal ja Hiiumaal ning objektide muudatusest Järvamaal. Kaitstavate üksikobjektide arv on vähenenud 29 võrra 1095-lt 1066-ni. Kaitstavate üksikobjektide ja neid ümbritseva piiranguvööndi kogupindala on 31.12.2019 seisuga **1143 ha**.

## Kaitstavate looduse üksikobjektide arv ja pindala objektitüüpide kaupa (tabel 7)



Kaardil on esitatud üksikobjektide (koos piiranguvöönditega) pindala osakaal maakonna pindalast (%) värviga ja üksikobjektide arv numbriga.

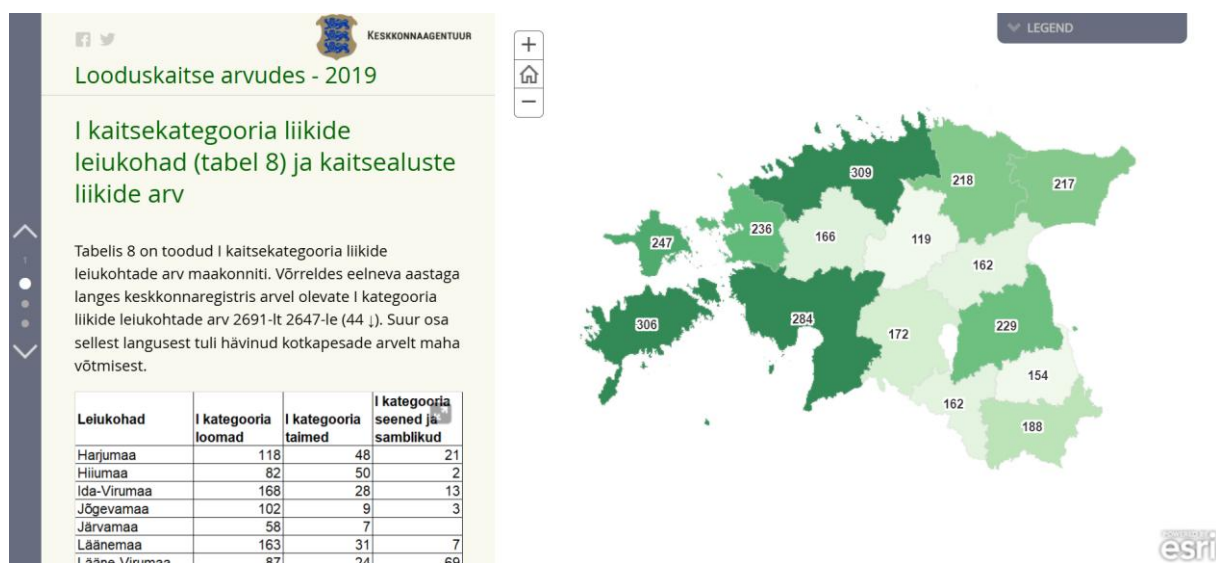
Tabel 7 annab ülevaate kaitstavate looduse üksikobjektide arvust ja nende pindalast maakondade lõikes objektitüüpide kaupa. Eraldi on välja toodud kolm suuremat kaitstavate looduse üksikobjektide tüübirühma:

- puud – selles tüübirühmas käsitletakse üksikpuuid, aga ka väiksemaid puudegrupe, salusid ja alleesid;
- kivid – esitatud on üksikute rändrahnude ja väiksemate kivikülvide arv;
- muud – teised kaitstavad looduse üksikobjektid, peamiselt maastikuelemendid nagu allikad, paljandid, koopad, karst jne.

Maakond	Objektitüüp			Kokku	Pindala (ha)
	Puud	Kivid	Muud		
Harjumaa	98	106	30	234	256
Hiiumaa	13	26	3	42	34
Ida-Virumaa	15	8	4	27	25
Jõgevamaa	26	16	6	48	26
Järvamaa	17	21	2	40	10
Läänemaa	9	33	1	43	42
Lääne-Virumaa	40	19	16	75	57
Põlvamaa	27	7	2	36	23
Pärnumaa	54	28	0	82	68
Raplamaa	74	25	26	125	319
Saaremaa	41	22	10	73	71
Tartumaa	57	17	7	81	77
Valgamaa	24	6	5	35	31
Viljandimaa	44	24	8	76	61
Võrumaa	37	8	4	49	43
<b>Kokku</b>	<b>576</b>	<b>366</b>	<b>124</b>	<b>1066</b>	<b>1143</b>

Tabel 7. Kaitstavate looduse üksikobjektide arv ja pindala objektitüüpide kaupa

## I kaitsekategooria liikide leiukohad (tabel 8) ja kaitsealuste liikide arv



Tabelis 8 on toodud I kaitsekategooria liikide leiukohtade arv maakonniti. Võrreldes eelneva aastaga langes keskkonnaregistris arvel olevate I kategooria liikide leiukohtade arv 2691-lt 2647-le (44 ↓). Suur osa sellest langusest tuli hävinud kotkapesade arvelt maha võtmisest.

Leiukohad	I kategooria loomad	I kategooria taimed	I kategooria seened ja samblikud
Harjumaa	118	48	21
Hiiumaa	82	50	2
Ida-Virumaa	168	28	13
Jõgevamaa	102	9	3
Järvamaa	58	7	
Läänemaa	163	31	7
Lääne-Virumaa	87	24	69
Põlvamaa	49	5	31
Pärnumaa	317	15	4
Raplamaa	73	10	
Saaremaa	194	23	10
Tartumaa	276	215	41
Valgamaa	70	13	14
Viljandimaa	99	16	8
Võrumaa	68	9	13
<b>KOKKU</b>	<b>1911</b>	<b>500</b>	<b>236</b>

Tabel 8. I kaitsekategooria liikide leiukohad

Alates 2014. aastast kuulub I kaitsekategooriasse 64, II kaitsekategooriasse 267 ning III kaitsekategooriasse 237 liiki.

Kaardil on lisaks I kaitsekategooria liikidele esitatud ka II ja III kaitsekategooria liikide arv maakondades. Maakonna peal klikkides avaneb hüpickaken, kus on kuvatud liikide arvud kategooriate kaupa.

## Statistilised ülevaated 1999-2018

The screenshot shows the EELIS website interface. The main heading is 'Looduskaitse arvudes - 2019'. Below it, the section 'Statistilised ülevaated 1999-2018' is highlighted. The text under this section reads: 'Eelnevate aastate statistilised ülevaated (tabelid 1-8) aastate 1999-2018 kohta ning kaitstava territooriumi arvutused aastate 2006-2018 kohta leiab EELIS infolehel.' To the right, under the 'Statistika' tab, there is a list of links for each year from 1999 to 2011, such as 'Statistiline ülevaade 1999 aasta kohta'. The website header includes the EELIS logo and the text 'KESKKONNAAGENTUUR'.

Eelnevate aastate statistilised ülevaated (tabelid 1-8) aastate 1999-2018 kohta ning kaitstava territooriumi arvutused aastate 2006-2018 kohta leiab EELIS infolehel.

## Looduskaitse 110 juubeliaasta arvudes



Kaardil saab esimese vabariigi aegseid kaitsealasid võrrelda praegustega.

1907. aastal astuti esimesi samme Vaika saartel pesitsevate lindude kaitseks. Algul rentis Artur Toom, hiljem Riia Loodusuurijate Ühing Vaika saared ja 14. augustil 1910. aastal kuulutati Vaika saared (paregu Vilsandi rahvusparki territooriumil) loodusreservaadiks, see pani alguse Eesti kaitsealade ajaloole. Nii tähistatakse sel aastal [Eesti looduskaitse 110 juubeliaastat](#).

1935. aastal võeti vastu esimene Looduskaitse seadus (RT 1935, 106, 878).

Esimesed kaitsealad, mis moodustati pärast Looduskaitse seaduse vastuvõtmist olid, õigusaktiga "Vabariigi Valitsuse otsus 16. oktoobrist 1936 maa-ala looduskaitse alla võtmise kohta" kaitse alla võetud Tartu Ülikooli õppe- ja katsemetskonna kvartal nr 106 (praegu Järvelja looduskaitsekvartal) metsa kaitseks ning "Vabariigi Valitsuse otsusega 6. novembrist 1936 veekogu ja maa-alade looduskaitse alla võtmise kohta" kaitse alla võetud Neitsijärv (praeguse Otepää looduspargi territooriumil) linnustiku kaitseks. Kokku moodustati aastatel 1936-1939 47 kaitseala. Kaitse-eesmärgiti jagunesid need metsa-, taime-, raba-, linnu-, geoloogilisteks- ja tervisemuda kaitsealadeks.

Kõik kaitsealad ja kaitsealused objektid kanti Looduskaitse registrisse. Selles osas on järjepidevus säilinud ja käesoleval ajal on Looduskaitse register üks osa [EELIS](#)est.

Toonases Looduskaitse registris, mille pidamine algas 11.11.1936 ja lõppes 22.02.1941, oli kokku 523 objekti, (lisaks veel ligi 26 kaitsealust liiki), peale kaitsealade oli sinna kantud 476 üksikobjekti: 2 allikat, 234 üksikpuud ja puudegruupi, 240 rändrahu. Ka neist on suur osa praegu kaitse all, nt Tamme-Lauri tamm Võrumaal, Näärivid Läänemaal jm.